

Hr. Rainer Vakra
Riigikogu
Keskkonnakomisjon
rainer.vakr@riigikogu.ee

Meie 15.06.2017 kiri nr 12/17

Ettepanek metsaseaduse § 40 muutmise seaduse eelnõu 420 SE Riigikogu menetlusest tagasivõtmiseks

Eesti Konservatiivse Rahvaerakonna fraktsioon esitas 6.04.2017 Riigikogule metsaseaduse § 40 muutmise seaduse eelnõu 420 SE, mille eesmärk on muuta metsaseaduse § 40 lõiget 10. Eelnõu selgitustes on välja toodud põhjendusena, et eesmärgiks on, et kevadist raierahu hakkaksid peale Riigimetsa Majandamise Keskuse (RMK) järgima ka erametsaomanikud. Vabariigi Valitsus otsustas 3. mai 2017. aasta istungil ühehäälselt mitte toetada Eesti Konservatiivse Rahvaerakonna algatatud metsaseaduse § 40 muutmise seaduse eelnõu (420 SE).

Oleme seisukohal, et võimalused liikide kaitseks on loodud nii looduskaitseaduses kui ka metsaseaduses, kus on ette nähtud muuhulgas võimalus eriti tundlikes piirkondades loomastiku sigimisperioodil raied peatada. Seetõttu ei ole kevad-suvise raierahu laialdasem kehtestamine niivõrd seaduse muutmise küsimus, kuivõrd metsaomanike teadlikkuse tõstmise küsimus.

Ainuüksi seadustega keelamisega ei saa saavutada soovitud tulemusi, kokkulepped ühiste väärtuste kaitsmiseks toimivad paremini kui keelud ja karistused. 2013. aastal allkirjastasid Eesti peamised metsade kasvatamise ja puidu varumise ning töötlemisega seotud organisatsioonid ja ettevõtete liidud (sh Riigimetsa Majandamise Keskus, Eesti Erametsaliit ja Eesti Metsa- ja Puidutööstuse Liit) metsade majandamise Hea Tava kokkuleppe. See kokkulepe on olnud oluline samm metsandusega seotud põhimõtete korrastamisel ja metsasektori erinevate osapoolte põhimõtete ühisosa leidmisel ja lahtimõtestamisel. Selle järgi tuleb metsa majandajal muuhulgas arvestada, et mets on elupaigaks paljudele taimedele, lindudele ja loomadele, metsatöodel arvestatakse ilmastiku tingimustega ja püütakse vältida pinnase kahjustamist. Kevad on aeg, kus inimene nagnii tõmbab metsas oma tegevusega koomale ja keskendub linnustikku ja loomastikku vähemhäärvale tegevusele, nagu näiteks metsaistutus.

Kevad-suvise raiekeelu kehtestamine võib metsaomanikele, eelkõige just väikeomanikele, olla väga piirav, kuna tihti ei ole neil võimalust raie tegemise aega valida ja ainus võimalus raie tegemiseks võib langeda sellele perioodile. Kevad-suvine raiekeeld paneks ka suure surve metsamaterjali väljaveole kevadisel märjal ajal, mis võib kaasa tuua senisest oluliselt suurema teede kahjustamise.

Metsade kõige aktiivsem majandamisperiood langeb sesoonselt talvekuudele. Kevadisel lindude pesitsemise perioodil kukub see miinimumini. Kuna järjest rohkem on metsaomanikud teadlikud, haritud ning omavad säästva metsamajandamise PEFC ja FSC sertifikaate, mis tagavad keskkonnasäästliku, sotsiaalselt õiglase metsamajandamise ning puidu käitlemise, siis

juba praegu erametsaomanikud kaitsevad loodust ilma käskude ja keeldudeta, mistõttu puudub vajadus kehtestada täiendavaid meetmeid.

Muudatuse tulemusena keelustatakse raie ja metsa väljavedu perioodil 15. aprill kuni 15. juuni täielikult. Uuendusraied piirduvad sel perioodil maksimaalselt 0,2 protsendil Eesti metsamaa pindalast ja st ei saa need mängida mingisugust arvestatavat rolli lindude arvukusele. Lindude arvukust määravad kevadised pesitsusaegsed ilmastikuolud ja liikide omavahelised toidu ja pesapaiga konkurentsisuhted ning kisklus.

Eelnõu seletuskirjas on selgitatud, et raierahu perioodil on võimalik tegeleda metsaistutuse, noorendike hooldamise ja metsasihtide puhastamisega, seda hoolimata asjaolust, et valdav osa värvulisi pesitsevad mitte suurtes või raieküpsetes metsades, vaid just võsastikes ja noorendikes (ka metsasihte, metsakraave ja metsateid piiravates võsastikes).

Raierahu eesmärk on tagada lindudele pesitsemise ajaks soodne elukeskkond. Eelnõu seletuskirja kohaselt on aga soovitatud raierahu ajal noorendike hooldamist ehk siis hoopis lindude pesitsemise segamist, mitte nende kaitsmist.

Metsaistutamisele eelneb valdavalt maapinna mineraliseerimine, mida tehakse metsamasinate ja ketaslõikuritega, mis on samuti müraallikaks. Tänavu algasid need tööd juba aprillikuu esimestel päevadel ning keetsid tavapäraselt mai kuu viimase dekaadini, seda arvestades asjaolusid, kus ja kuidas parasjagu metsapinnas metsamasinat kannab. Kui me maapinna mineraliseerimistööd seisma paneme alates 15. aprillist, siis jäävad uued metsakultuurid istutamata, sest tänapäeval ei istutata mineraliseerimata pinnasesse.

Eesti metsaseadus on Euroopas üks kõige enam omaniku õigusi reguleeriv metsaseadus. Täiendavate piirangute ja kohustuste asemel on vajalik tagada metsaomanike põhiseaduslike õiguste kaitse ja vähendada metsaseaduse ja metsamajandamise eeskirja liigset koormatust veelgi detailsemate piirangute ja ettekirjutustega.

Senised arengud erametsanduses on tõestanud, et valdav enamik Eesti omanikest on oma vara vastutustundlikud peremehed. Praeguste probleemide ja vastasseisude tuum erametsanduses pole mitte ebapiisavad regulatsioonid, vaid vastupidine – omanike tasakaalustamata õigused ja kohustused. Tõsiasi on, et maa- ja metsaomanike põhiseaduslikku õigust oma vara kasutada ja käsutada praegu jämedalt rikutakse, on korduvalt tähelepanu juhtinud ka õiguskantsler. 7.09.2016 seisukohas palub õiguskantsler Riigikogul astuda vajalikke samme, tagamaks maaomanike õigusi saada oluliste looduskaitsete piirangute eest õiglast hüvitist mõistliku aja jooksul <http://oiguskantsler.ee/et/seisukohad/seisukoht/ettepanek-looduskaitseaduse-ss-20-pohiseadusega-kooskolla-viimiseks>.

Metsaomanikele seatud ulatuslikud tegevuspiirangud, maksukoormus, ühiskonna üha kasvav surve omaniku arvelt tasuta ökosüsteemi teenuste saamiseks ja ebakindlus tuleviku ees survestavad üha suuremat hulka väikemetsaomanikke oma kinnistutest loobuma.

Kahetsusväärset on peagi saja-aastaseks saavas Eesti Vabariigis levimas avalikud seisukohavõtted, mis seavad Eesti riigi aluspõhimõtted ja –väärtused, sealhulgas eraomanike

õigused, üldse kahtluse alla. Siinkohal väärrib märkimist, et paljud maa- ja metsaomanikud ning nende järeltulijad on oma talumaad juba mitmendat korda riigilt välja ostnud. Erametsaomanik on metsamaa endale ostnud ning tasub igal aastal maamaksu. Maamaksu maksustamishinna määr on kuni 2,5%. See tähendab, et omanik ostab oma maa 40 aastaga teistkordselt välja. Männik saab raieküpseks 90–120 aasta vanuselt. Lihtne arvutus näitab, et selle aja jooksul ostab omanik sama maad veel kaks korda. Lisandub tehnorajatiste talumine, mille kompensatsioonimehhanism on siiani õigusaktidega kehtestamata.

Eesti Erametsaliit on seisukohal, et just maa- ja metsaomanik on kõige ehedam rahvuslike väärtuste kandja, olgu selleks siis traditsioonilised pereväärtused, põlvkondade ja Eesti riigi järjepidevus, maaelu säilimine, läänemeremaade elulaad või looduse elurikkuse hoidmine. Leiame, et maa- ja metsaomanike põhiõiguste ning väärrikuse tagamine on omariikluse seisukohalt võtmetähtsusega.

Eesti Erametsaliit ja Eesti Põllumajandus-Kaubanduskoda soovivad teha kõigi samu väärtusi jagavate organisatsioonidega koostööd selle nimel, et loodusväärtusi, maa- ja metsaomanike põhiõigusi ning väärrikust kaitsta ning seetõttu teeme Riigikogu Keskkonnakomisjonile ettepaneku võtta metsaseaduse § 40 muutmise seaduse eelnõu 420 SE Riigikogu menetlusest tagasi.

Lugupidamisega,

Mikk Link

/allkirjastatud digitaalselt/

Eesti Erametsaliidu juhatuse esimees
erametsaliit@erametsaliit.ee

Roomet Sõrmus

/allkirjastatud digitaalselt/

Põllumajandus-Kaubanduskoja juhatuse esimees
roomet.sormus@epkk.ee

Teadmiseks: Keskkonnakomisjon